

باشترین کارہ کانی موسولمان

نامادہ کردنی

محمد ملا فائق شاره زووری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پی‌شہ کی

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ﷺ. ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ (آل عمران)

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ (النساء)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ (٧١) ﴿(الأحزاب)﴾
 أما بعدُ فإنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٍ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ. أما بعدُ (١).

۱- ((وردت هذه الخطبة المباركة عن ستة من الصحابة وهم: عبد الله بن مسعود، وأبو موسى الأشعري، وعبد الله بن عباس، جابر بن عبد الله، ونبسط بن شريط، وعائشة ؓ، وعن تابعي واحد.. وهو الزهري ؒ)).

باشترین کاره‌کانی موسوّلمان

له‌م باسه‌دا ده‌چینه خزمه‌ت بابه‌تیک به ناو‌نیشانی
باشترینه‌کان، ده‌چینه خزمه‌ت پی‌غه‌مبه‌ری ئازیز ﷺ تا بزانی
باشترین کاره‌کان، که موسوّلمان پی‌ی هه‌ستیت چی یه؟ یاخود
له ناو موسوّلماناندا باشترین که‌سیان لای خوای گه‌وره کین؟
به بیستنی ئه‌م فه‌رمووده سه‌حیحانه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری
خوا ﷺ بۆ‌مان دهرده‌که‌ویت که ئه‌م ئیسلامه پر خیر و
فه‌ر و ره‌حمه‌ت و میهره‌بانیه و که‌سی بی به‌ش نه‌کردوو،
هه‌رکه‌سیک به‌هره‌یه‌کی داوه‌تی، ئه‌و به‌هره‌یه‌یش که خوا پی‌ی
داوه ده‌توانیت له بواری خویدا به‌گه‌ری بخات، دواتریش ئه‌و
یه‌گیکه له کاره چاکه گه‌وره‌کان لای خوای گه‌وره و میهره‌بان.
زۆرینه‌ی ئه‌م فه‌رموودانه‌ش پی‌غه‌مبه‌ری ئازیز ﷺ وشه‌ی
(أَفْضَلُ) یان (خیر)ی، تیادا به‌کاره‌یناوه، واته: باشترین.

باشترین بر‌واداران

پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموویت: ((أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِسْلَامًا، مَنْ سَلِمَ
الْمُؤْمِنِينَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ))^(۱) واته: باشترین بر‌واداران له موسوّلماناندا،
ئه‌وانه‌یانن که تیک‌رایی موسوّلمانان له ده‌ست و زمانیان
سه‌لامه‌تن. هه‌روه‌ها پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموویت:

((أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا، أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا))^(۳): واته: باشترینی برواداران له برواداریدا، ئەوانەن که ره‌وشت یان له هه‌مووان جوانتره.

باشترین کوچکردن

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الْمُهَاجِرِينَ، مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ))^(۴) واته: باشترینی کوچکردوو‌ه‌کان، ئەوانەن که کوچیان کردوو‌ه له تاوان و گونا‌هه‌کان له پیناوی خوا‌دا و وازیان لی هیناون و خو‌یان لی به دوورگرتوون.

باشترینی خه‌لکی

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ النَّاسِ، مُؤْمِنٌ بَيْنَ كَرِيمَيْنِ))^(۵) واته: باشترینی خه‌لکی، ئەوانه‌یانن که له دایک و باوکیکی چاک و صالحه وه هاتوونه‌ته دونیاوه.

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ النَّاسِ، مُؤْمِنٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، ثُمَّ مُؤْمِنٌ فِي شُعْبٍ مِنَ الشُّعَابِ))^(۶) واته: باشترینی خه‌لکان، ئەوانه‌ن که برواداران و تیده‌کو‌شن له پیناوی خوا‌دا، به سه‌ر ومالیان. پاشان له دوا‌ی ئەوان باشترین بروادار، ئەوه‌یه که له

۳- صحیح: ((الإيمان)) (۷/۱)، (صحیح الجامع) (۱۱۲۵).

۴- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۲۹).

۵- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۳۰)، (الصّحیحة) (۱۵۰۵).

۶- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۳۱)، (الصّحیحة) (۱۵۳۱).

شیوئیک له شیوه‌گان له‌گه‌ل مه‌ره‌گانی دا ده‌ژی و خودای خو‌ی ده‌په‌رستیت، خو‌ی له زیانی خه‌لکی به دوور ده‌کات، زیانی خو‌یشی به دوور ده‌گریت له خه‌لکی.

پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: ((أَفْضَلُ النَّاسِ، كُلُّ مَحْمُومٍ قَلْبِ الصَّدُوقِ اللِّسَانِ)) واته: باشترینی خه‌لکان، ئه‌وانه‌ن که خاوه‌نی زمانیک‌ی راست‌گون وه خاوه‌نی دل‌یک‌ی ((مَحْمُوم)) ن، وتیان: دل‌ی ((مَحْمُوم)): کام جو‌ر دله یه؟، پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رمو‌ی: ((هُوَ النَّقِيُّ، التَّقِيُّ، الَّذِي لَا إِثْمَ فِيهِ، وَلَا بَغْيَ، وَلَا غِلَّ، وَلَا حَسَدَ))^(۷) واته: ئه‌و دله‌یه که پا‌که و گو‌ی رایه‌له بو‌ خوا وه‌یج کینه و ر‌قی‌ک و به‌خیلی وحه‌سودی وحه‌ز کردنیکی له تاوان تیدا نی یه.

وتیان: له پاش ئه‌و ک‌ی باشترین که‌سی ناو موسولمانانه؟، فه‌رمو‌ی: ((الَّذِي يَشْنَأُ الدُّنْيَا، وَيُحِبُّ الْآخِرَةَ)) واته: ئه‌وانه‌یانن که دونیا یان له‌لا بی‌زرا و قیزه‌ونه و خو‌ش‌یان ناو‌یت، به‌لام قیامه‌ت یان زو‌ر لا خو‌شه‌ویسته.

پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: ((أَفْضَلُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ))^(۸) واته: باشترین که‌سی ناو ئی‌وه ئه‌وانه‌تانن که قورئان فی‌رده‌بن و پاشان فی‌ری که‌سانی تری ده‌که‌ن.

۷- صحیح: (صحیح الترغیب) (۲۸۸۹)، (صحیح ابن ماجه) (۴۲۱۶)، (الصَّحِيحَة) (۹۴۸).

۸- صحیح: (صحیح ابن ماجه) (۲۱۲)، (صحیح الترمزی) (۲۹۰۸)، (الصَّحِيحَة) (۱۶۸/۳).

باشترینی به‌نده‌کانی خوا

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویتی: ((أَفْضَلُ عِبَادِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْحَمَادُونَ))^(۹)؛ واته: باشترین به‌نده‌کانی خودا له رپوژی کوتایدا ئه‌وانه‌یان که هه‌رده‌م سوپاس گوزار بوون له هه‌موو کات و ساته‌کاندا.

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویتی: ((خَيْرُ النَّاسِ، أَنْفَعُهُمُ لِلنَّاسِ))^(۱۰)؛ واته: باشترینی خه‌لکان ئه‌وانه‌یانن که به‌سودترین که سائن بو ناو خانه‌واده و خزمان و کۆمه‌لگای خویان.

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویتی: ((خَيْرُكُمْ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ، وَحَسَنَ خُلُقُهُ وَحَسَنَ عَمَلُهُ))؛ واته: باشترینتان ئه‌وانه‌تانن، که ته‌مه‌ن درپژن به‌لام ره‌وشت و ئاکاره‌کانیان جوانه.

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویتی: ((خَيْرُكُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، خَيْرُكُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَهَّوْا))^(۱۱)؛ واته: چاکترینتان له‌نه‌فامیدا چاکترینتانه له ئیسلامدا گهر به‌باشی له ئیسلام حالی بووبن.

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویتی: ((خَيْرُ النَّاسِ [خَيْرُكُمْ] أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً))^(۱۲)؛ واته: چاکترینی خه‌لکان ئه‌وانه‌تانن که قه‌رزه‌کانیان زۆر به جوانی ئه‌ده‌نه‌وه به خاوه‌نه‌کان.

۹- صحیح: (الصحيحة) (۱۵۸۴)، (صحيح الجامع) (۱۵۶۶).

۱۰- صحیح: (الصحيحة) (۴۲۶)، (صحيح الترغيب) (۹/۱)، (تراجمات) (۱۹)،

۱۱- صحیح: أحمد (۱۰۲۹۵) (۱۰۲۹۶)، قال محققوه: اسناده صحيح على شرط (مسلم).

۱۲- صحیح: (صحيح الترغيب) (۱۷۵۲)، (صحيح الجامع) (۲۰۶۱)، (صحيح

الترمذي) (۱۳۱۷).

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُكُمْ مَنْ يُرْجَى خَيْرُهُ، وَيُؤْمَنُ شَرَّهُ))^(۳) واته: چاکترینتان نه‌وانه‌تانن که ئومیدی ههموو باشه‌یه‌کتان لیده‌کریت، خه‌لکی متمانه‌ی ته‌واو یان هه‌یه‌پیتان، نه‌و جوّره مروّفانه زیان به هیج که‌سیک ناگه‌یه‌نن.

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُكُمْ، خَيْرُكُمْ لِلْأَهْلِ))^(۴) واته: چاکترینتان نه‌وانه‌تانن که باشترینتانن بو هاوسه‌رگانیان. پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُكُمْ أَلْيُكُمْ مَنَّاكِبَ فِي الصَّلَاةِ))^(۵) واته: باشترین تان نه‌وانه‌تانن که‌شانیان نه‌رمه بو لای راست و چه‌پیان، له ریزه‌گانی نوێژدا و ئازار یان نادهن.

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُكُمْ مَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَرَدَّ السَّلَامَ))^(۶) واته: باشترینتان نه‌وانه‌تانن که خواردن ده‌دهنه موسوّلمانان، وه‌لامی سه‌لامیان ده‌دهنه‌وه. پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُ عِبَادِ اللَّهِ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذَكَرَ اللَّهُ لِرُؤَيْهِمْ))^(۷) واته: باشترین به‌نده‌گانی خودا لهم ئوممه‌ته‌ی ئیمه‌دا، نه‌وانه‌ن که به بینینیان خودا به‌بیری خه‌لکی ده‌هیننه‌وه، ئاموژگاریان ده‌که‌ن، هه‌رده‌م هانیان ده‌دهن بو چاکه، خودوور ده‌گردن له خراپه.

۱۳- صحیح: (الجامع الصغير) (۲، ۲۶۰)، (المشكاة) (۴۹۹۳).

۱۴- صحیح: (الصحيحه) (۲۸۵)، (صحیح الجامع) (۳۳۱۱).

۱۵- صحیح: (صحیح الجامع) (۳۲۶۳)، (صحیح الترغیب) (۴۹۶)، (الصحيحه) (۲۵۳۳).

۱۶- حسن: (صحیح الجامع) (۳۳۱۸).

۱۷- صحیح: (الصحيحه) (۲۸۴۹)، (صحیح الترغیب) (۲۸۲۴).

باشترین هاوری

پیغمبره‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ))^(۸) واته: باشترین هاوری لای خودا نه‌وانه‌ن که باشترین که‌سن بو هاوری کانی خو‌یان.

باشترین دراوسی

پیغمبره‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُ الْجِرَانِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ))^(۹) واته: باشترین دراوسی لای خودا نه‌وه‌یه که باشترین که‌س بیت بو دراوسی کانی خو‌ی.

باشترین نافرته‌تانی موسولمان

پیغمبره‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُ النِّسَاءِ مَنْ تَسْرُكُ إِذْ أَبْصَرْتَ))^(۱۰) واته: باشترین هاوسه‌رانی موسولمانان نه‌وانه‌ن که به بینینیان می‌رده‌کانیان دل‌خوش ده‌که‌ن، وه هر فهرمانیکیان پیکرا گوی رایه‌لی می‌رده‌کانیان ده‌که‌ن و له قسه‌یان دهرناچن، داوینی خو‌یان و سامانی می‌رده‌کانیان ده‌پاریزن.
پیغمبره‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((خَيْرُ نِسَاءِ كُمْ الْوُدُودُ،

۱۸- صحیح: (المشكاة) (۴۹۸۷)، (صحیح الترغیب) (۲۵۶۷)، (صحیح الجامع) (۳۲۶۳).

۱۹- صحیح: (صحیح الجامع) (۳۲۷۰)، (الصحيحه) (۱۰۳).

۲۰- صحیح: (الصحيحه) (۱۸۳۸)، (صحیح الجامع) (۳۲۹۵).

الْوَلُودُ، الْعُورُودُ، الَّذِي إِذَا ظَلِمْتَ، قَالَتْ هَذِهِ يَدِي فِي يَدِكَ، لَا أَذُوقُ غَمَضاً حَتَّى تَرْضَى))^(۳) واته: باشترین هاوسه‌رانی موسولمانان نه‌وانه‌یانن که خاوه‌ن مندالن، دلپاکن، بی کینه و رِقن، گهر می‌رده‌کانیان سته‌میشیان لی بکه‌ن، نه‌وان دین و ناشتیاں ده‌که‌نه‌وه، ده‌ست ده‌خه‌نه ناو ده‌ستی می‌رده‌کانیان و ده‌لین: هه‌تا لیم رازی نه‌بیت من ناخه‌وم.

باشترینی که‌سه‌گان نه‌و که‌سه‌یه که ته‌مه‌نی دریژه له ئیسلامدا، وه زۆر زیکره‌گانی وتۆته‌وه: پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((لَيْسَ أَحَدٌ أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ مُؤْمِنٍ يُعْمَرُ فِي الْإِسْلَامِ لِتَكْبِيرِهِ، وَتَسْبِيحِهِ، وَتَهْلِيلِهِ، وَتَحْمِيدِهِ))^(۳) واته: هیچ که سی‌ک نییه له ناو موسولمانان دا باشترینی له‌و موسولمانه‌ی که ته‌مه‌نیکی زۆری به‌سه‌ر بردووه له ئیسلامه‌تیدا، نه‌ویش به‌هوی زۆر وتنه‌وه‌ی: ((سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)).

باشترین موسولمان

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ پرسیا‌ری لیکرا: ((أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرُ؟))
فه‌رمووی: ((تُطْعَمُ الطَّعَامُ وَتَقْرَأُ السَّلَامُ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ، وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ))^(۳)
واته: باشترین موسولمان نه‌و موسولمانه‌یه که‌نان بده‌یه، سلاو

۲۱- صحیح: (الصحيحه) (۱۸۴۸)، (صحیح الجامع) (۳۳۲۶).

۲۲- صحیح: (الصحيحه) (۶۵۴)، (صحیح الجامع) (۵۳۶۶).

۲۳- صحیح: (صحیح الأدب المفرد) (۷۷۹)، (صحیح الترغیب) (۹۴۴)، (صحیح ابن‌ماجه) (۳۲۵۳).

له هه‌موو ئەوانه دهکات که دهیان ناسیت وه له ئەوانه‌یشی که نایان ناسیت. هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((خَيْرُكُمْ مَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَرَدَّ السَّلَامَ))^(۲۴) واته: باشترینتان ئەو که‌سه‌یه خواردن ده‌داته موسولمانان و وه‌لامی سه‌لامیان ده‌داته‌وه.

باشترین شه‌هیدان

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللَّهِ مَنْ سَفِكَ دَمَهُ، وَعَقَرَ جَوَادُهُ))^(۲۵) واته: باشترین شه‌هیدان لای خودا ئەوانه‌یانن که به ئەسپی خویانه‌وه ده‌چنه تیکۆشان و جیهاد له پیناوی خودا، پاشان ئەسپه‌که‌ی ده‌کوژریت و خۆیشی شه‌هید ده‌بیت.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ لَا يَلْتَفِتُونَ وَجُوهَهُمْ حَتَّى يُقْتَلُوا، أَوْ لَيْسَ يَتَلَبَّطُونَ فِي الْغُرَفِ الْعُلَى وَيَضْحَكُ إِلَيْهِمُ الرَّبُّ وَإِذَا ضَحِكَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَى عَبْدٍ فِي مَوْطِنٍ فَلَا حِسَابَ عَلَيْهِ))^(۲۶) واته: باشترین شه‌هیده‌کان ئەوانه‌یانن که له ریزی پی‌شه‌وه‌ن، روو به دوژمنانی خودا ده‌جه‌نگین و ئاوور ناده‌نه‌وه و هه‌تا شه‌هید ده‌کری‌ن نا ئەوانه خاوه‌نی کوۆشکه به‌رزه‌کانی به‌هه‌شتن.

وه خودای گه‌وره بو‌یان دیته پی‌که‌نین، هه‌ر به‌نده‌یه‌گیش

۲۴- حسن: رواه أحمد والحاكم.

۲۵- صحيح: (صحيح الجامع) (۱۱۰۸)، (الصحيح) (۱۵۰۴).

۲۶- صحيح: (صحيح الجامع) (۱۱۰۷).

له دونیادا خودا له شوینیک دا بوئی بیته پیکه‌نین هیچ جوړه
لیپرسینه‌وه یه‌کی نابیت له روژی قیامه‌تدا لای خوای گه‌وره.
هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمویت: ((أَفْضَلُ السَّاعَاتِ
جُوفُ اللَّيْلِ))^(۲۷) واته: باشترینی ساته‌کان بو خواپه‌رستی نیوه‌ی
شه‌وه.

باشترین ئافره‌تانی ناو به‌هه‌شت

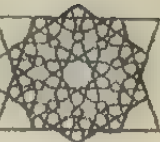
پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمویت: ((أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ))^(۲۸)
واته: باشترین ئافره‌تانی ناو به‌هه‌شت ئه‌مانه‌ن:

به‌گه‌م: خه‌دیجه‌ی کچی خوه‌یلید ﷺ خیزانی پیغه‌مبه‌ری
خوا ﷺ به‌ ئه‌م پله‌یه‌ی به‌چی؟ به‌ ده‌ست هی‌نا؟ به‌ هاوه‌لایه‌تی
پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ.

له‌ فه‌رمووده‌یه‌کدا ئیمامی به‌یه‌ه‌قی گیاراوه‌ته‌وه هه‌رچه‌نده
(لاوازه) به‌لام بو زانین ده‌یه‌نین، پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ کاتیک
که‌ گه‌رایه‌وه له‌ دواى ئه‌وه‌ی یه‌که‌م ساتی وه‌حی بو هات له
ئه‌شکه‌وتی هه‌راء زور ترسا به‌سه‌ر هاته‌که‌ی گیارایه‌وه بو
خه‌دیجه و فه‌رمووی: ده‌ترسم و شیت بيم وتیک بچم ئه‌ویش
دلی دایه‌وه و فه‌رمووی: هه‌رگیز خودا تو گرفتاری ئه‌وه ناکات
تو یارمه‌تی هه‌زارو لی قه‌وماو و که‌م ده‌ستان ده‌ده‌یت، یارمه‌تی

۲۷- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۰۶)، (الصحيحه) (۵۵۱).

۲۸- صحیح: (الصحيحه) (۱۵۰۸)، (صحیح الجامع) (۱۱۳۵).

دهست به‌سهر و یه‌خسیر ددهدیت، نه‌وانه‌ی که پی‌ویستیان به یارمه‌تی هه‌یه تو بۆیان دابین ده‌که‌یت.

دواجار نه‌م پرس‌سیاره‌ی لی‌کرد و، فهرمووی: نه‌و که‌سه‌ی که ده‌لیت: ده‌هات بو لام لی‌ره ده‌یبینی، وتی: نه‌ری وه (الله) نه‌ی بینم، خه‌دیجه ﷺ، فهرمووی: ئایا؟ ئیستا نه‌و له‌م ژووره دا ده‌یبینیت و له‌م ماله‌دایه فهرمووی: نه‌وه‌تا له‌ویا سه‌یرمان ده‌کات واته: جبریل ﷺ، نه‌ویش فهرمووی بووه‌سته، سهر پۆشه‌که‌ی سهری لابرده، (واته: سهر پۆشیش له سه‌رده‌می جاهیلیش دا ههر هه‌بووه) سهر پۆشه‌که‌ی سهری لابرده فهرمووی: ئایا؟ ئیستا نه‌ی بینیت نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فهرمووی: نه‌خیر فهرمووی: خه‌مت نه‌بی‌ت نه‌وه شه‌یتان نییه نه‌وه فریشته‌یه ماده‌م سهر پۆشه‌که‌م له سهر لابرده لی‌ره نه‌ما^(۲۹). که‌وا بوو خه‌دیجه‌ی کچی خوه‌یلید ﷺ یه‌که‌م ئافره‌ت و سه‌روه‌ر و که‌وره‌ی تی‌کرای پی‌افره‌تانی به‌هه‌شته.

دووه‌میان: له‌ دوا‌ی نه‌و فاطیمه‌یه ﷺ دوا‌هه‌مین کچی پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ نه‌و له‌ رۆیشتنی، له‌ قسه‌کردنی، له‌ شی‌وازی ژیا‌نی هه‌مووی له‌ باوکی ده‌چوو.

سیه‌میان: مه‌ریه‌می دایکی پی‌غه‌مبه‌ر عیسا‌یه ﷺ.

چواره‌میان: ئاسیا‌ی کچی موزاحی‌مه ژنی فیرعه‌ونه. سه‌رنج بده می‌رده‌که‌ی فیرعه‌ون بی‌ت، نه‌ویش باشترین ئافره‌ته‌ی لای

خودای گه‌وره. ئەو ئافرەتە یە که پیڤه‌مبەر موسای ﷺ له
 ئامیز گرت و بووه دایکی دووهمی و به‌خیوی کرد و گه‌وره‌ی
 کردوو خوشی ویست، وتی: ﴿وَقَالَتْ أَمْرَأْتُ فِرْعَوْنُ قُرْتُ عَيْنٍ
 لِّي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَسْعُرُونَ﴾ (٩)
 (القصص). واتە: بابیته شادی و بهر چاو پروونی بو من و
 تو، فیرعه‌ون وتی: من نامه‌ویت، ئەوه بوو له ئەنجامدا بووه
 دوژمنی، ئەو ئاسیایه یە که برۆای به پیڤه‌مبەر موسا ﷺ
 هیئا، دواتر فیرعه‌ون سزای دا و له‌به‌رخۆر و ئەشکه‌نجه‌یه‌ی
 ئەدا، هەر چوار پەلی به‌میخ به‌ستبووه‌وه لێی ئەدا و سزای
 ئەدا هەر کاتێک فیرعه‌ون دەرۆیشت فریشته‌کانی خودا دهاتن
 به‌ باله‌کانی خۆیان سی‌به‌ریان به‌ سەر ئەو ئافرەتە به‌رپێزه‌وه
 ده‌کرد، تاگه‌یشته‌ ساتی گیان دەرچوون، دوا جار داوای له‌ خودا
 کرد و فەرمووی: ﴿وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَمْرَأَتَ فِرْعَوْنَ
 إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ
 الْفُجُورِ الظَّالِمِينَ﴾ (١١) (التحریم) واتە: خودایه مال و گوشتکی
 تایبه‌تم بو بکه‌ره‌وه لای خۆت له‌ به‌هه‌شتی به‌ریندا خودایه
 رزگارم بکه‌ له‌ فیرعه‌ون و کاره‌ چه‌په‌له‌ کانی خودایه‌ رزگارم
 بکه‌ له‌ کۆمه‌ل و ده‌سته‌ی سته‌م کاران^(١٢).

باشترینی کاره چاکه‌کان

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَحْدَهُ)) واته: باشترینی کاره‌کان لای خوی گه‌وره، برپوا بوونه به خودای تاک و تهنها. یاخود له ریوایه‌تیک دا [إِيمَانٌ لَا شَكَّ فِيهِ] واته: برپوا بوونیکه که گومانی لی دووره به ههموو جوړیک. پاشان ((جِهَادٌ لَا غُلُولَ فِيهِ)) واته: تیکووشانیکه که گنده‌لی و دزی تیدا نه‌بیت. پاشان پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى [الصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ وَقْتِهَا]) واته: باشترینی کاره‌چاکه‌کان لای خودای گه‌وره نویژه له یه‌که‌م کاتی خویدا. له ریوایه‌تیک تر دا فهرمووی: ((باشترین کار که بیکات بو خوا نویژه، پاشان نویژه، پاشان ههر نویژه)). وتیان: پاشان دوی ئه‌و فهرمووی: ((چاکه‌کردنه له‌گه‌ل دایک و باوک دا)). وتیان: پاشان دوی ئه‌و فهرمووی: ((تیکووشانه له پیناوی خوادا)).

هه‌روه‌ها پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ سُرُورٌ تَدْخُلُهُ عَلَى قَلْبِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ، تَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَةً، أَوْ تَقْضِي عَنْهُ دَيْنًا، أَوْ تَطْرُدُ عَنْهُ جُوعًا)) واته: باشترینی کاره‌کان ئه‌وه‌یه دلی موسولمانیک خوش بکه‌یت به‌وه‌ی که قهرزیکی بو بده‌یت‌وه، برسییه‌تییه‌کی لی بره‌وینیت‌وه، برپویت کیشیه‌کی بو چاره‌سهر بکه‌یت.

۳۱- صحیح: (ابن حبان) (۱۴۷۳)، (صحیح الجامع) (۱۰۹۳).

۳۲- حسن: (الصحيحه) (۱۴۹۴)، (صحیح الجامع) (۱۰۹۶)، (صحیح الترغیب) (۳۰۷۸) واللفظ له.

باشترین ئیمان و پروا

پیغمبهری خوا ﷺ دهفه رمویت: ((أَفْضَلُ الْإِيمَانِ الصَّبْرُ وَالسَّامَحَةُ))^(۳) واته: باشترین بهشی پروا ئارامگرتنه له سهه داواکاری یه‌گانی خودا و پیغمبهری خوا ﷺ، چاو لیپوشین، نه‌نجامدانی هه‌موو نه‌و کارانه‌یه که خوا پئی خوشه، خوگرتنه له بهرامبهر به‌لاو موصیبه‌ته‌کاندا.

هه‌روه‌ها پیغمبهری خوا ﷺ دهفه رمویت: ((أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ اللَّهَ، وَتُبْغِضَ اللَّهَ (وَتَعْمَلَ لِسَانِكَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَأَنْ تُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَتُكْرَهُ لَهُمْ مَا تُكْرَهُ لِنَفْسِكَ))^(۴) واته: باشترینی کاره‌کان ئه‌وه‌یه که له‌بهر خوا شتێک، یان هه‌ر که‌سیکت خوش بوویت، له‌بهر خواش بیان بوغزینی و رقت لێیان بێت. وه پاشان ئه‌وه‌یه که زمانت سهه ر قال بکه‌یت به‌ زیکر و یادی خوا. پاشان ئه‌وه‌یه که ئه‌وه‌ی پیت خوشه بوو خۆت، ده‌بیت پیشت خوش بێت بوو موسولمانان، وه ئه‌وه‌ی پیت ناخوشه بوو خۆت به‌ هه‌مان شیوه پیت ناخوش بێت بوو برایانی موسولمانان.

باشترین جهاد و تیکۆشان

پیغمبهری خوا ﷺ دهفه رمویت: ((أَفْضَلُ الْجِهَادِ أَنْ يُجَاهِدَ الرَّجُلُ

۳۳- صحیح: (الصحيحه) (۵۵۰)، (صحیح الجامع) (۱۰۹۳).

۳۴- ((أخرجہ: أحمد (۲۲۱۳۰): وقال محققوه: صحيح لغيره، وضعيفه الألباني في

ضعيف الترغيب (۱۷۸۴)، (ضعيف الجامع) (۱۰۰۶).

نَفْسَهُ هَوَاهُ))^(١٥٠) واته: باشترین تیکۆشان ئه‌وه‌یه که مرؤف دژبه
ده‌روون و چه‌زو ئاره‌زووه چه‌وته‌کانی خۆیی بووه ستیتته‌وه
له‌به‌ر ره‌زامه‌ندی خوای گه‌وره.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الْجِهَادِ
وَأَجْمَلُهُ حُجٌّ مَبْرُورٌ))^(١٥١) واته: باشترین تیکۆشان و جوانترین یان
حه‌جیکی قبول کراوه له پیناوی خوادا.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ [فِي
رَوَايَةٍ ((أَحْسَنُ)] الْجِهَادِ | كَلِمَةٌ حَقٌّ | كَلِمَةٌ عَدْلٌ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ))^(١٥٢) واته:
باشترین تیکۆشان وتنی: وشه یه‌کی راست و ره‌وانه، یاخود
گه‌یانندی راستی یه‌که به پادشایه‌کی سته‌م کار.

وتیان: ((أَيُّ الْجِهَادِ أَفْضَلُ؟)) واته: باشترین تیکۆشان چی یه؟
پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌رمووی: ((أَنْ تَقَاتِلَ الْكُفَّارَ إِذَا لَقِيتَهُمْ، وَلَا تَغْلُلَ،
وَلَا تَجُنَّ))^(١٥٣) واته: باشترین تیکۆشان ئه‌وه‌یه پروو به‌رووی بی
باوم‌ران بوه‌ستیتته‌وه و له‌گه‌لیان بجه‌نگیت وه دزی و گه‌نددلی
نه‌گه‌یت له ده‌ست گه‌وته‌کاندا، نه‌ترسییت و رانه‌گه‌یت، لییان
هه‌لنه‌یه‌یت. وترا: ((أَيُّ الْجِهَادِ أَفْضَلُ؟)) واته: چاکترین تیکۆشان
چی یه؟ پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌رمووی: ((مَنْ عَقَرَ جَوَادُهُ، وَأَهْرَقَ

٣٥- صحیح: (صحیح الجامع) (١٠٩٩)، (الصحيحه) (١٤٩٦).

٣٦- ((صحیح: (صحیح النسائي) (٢٦٢٨).

٣٧- صحیح: (صحیح الجامع) (١١٠٠)، (الصحيحه) (٤٩١).

٣٨- صحیح: (الإيمان) (٥/١): صحیح بشواهد.

دَمُهُ))^(۳۹) واته: نهو کهسهیه که سهر و مالی تیا دهجیت له
تیکۆشان و جیهاد له پیناوی خوادا، واته: ئهسپهکهی دهکۆزیت
و خوشی شههید دهبییت. وتیان: کام تیکۆشان باشتره؟
پیغه مبهری خوا ﷺ؟ فهرمووی: ((مَنْ جَاهَدَ الْمُشْرِكِينَ بِمَالِهِ، وَنَفْسِهِ))^(۴۰)
واته: نهو کهسهیه که بهرامبهر هاوتا بریاردهران (موشریکان)
تئ دهکۆشیت و (جیهادیان له بهرامبهر دهکات) به سهر و مالی
خویهوه دژ بهوان تئ دهکۆشیت.

باشترین زیکرو یادی خوا

پیغه مبهری خوا ﷺ دهفهرمویت: ((أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ))^(۴۱)
واته: باشترین زیکرو یادی خوا وتنی: وشه ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ))
یه. ههروهها پیغه مبهری خوا ﷺ دهفهرمویت: ((أَفْضَلُ الشُّكْرِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ))^(۴۲) واته: باشترین سوپاس گوزاریش بو خودا وتنی:
وشه ی ((الْحَمْدُ لِلَّهِ)) یه. ههروهها پیغه مبهری خوا ﷺ دهفهرمویت:
((أَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ))^(۴۳) واته: باشترین نزاو دوعا وتنی: وشه ی
((الْحَمْدُ لِلَّهِ)) یه.

۳۹- ((صحیح: أحمد (۱۷۲۷)، (الصحيحه) (۵۵۱)).

۴۰- صحیح: (صحیح النّسائي) (۲۵۲۶)، (الصحيحه) (۱۵۰۴)، (صحیح أبو داود) (۱۱۹۶).

۴۱- ((صحیح: (الصحيحه) (۱۴۹۷)).

۴۲- صحیح: (الصحيحه) (۱۴۹۷).

۴۳- حسن: (المشكاة) (۲۳۰۶)، (ابن حبان) (۸۴۳)، (صحیح الترغیب) (۱۵۲۶).

باشترین زیکر لای خوی گه‌وره

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمویت: ((أَفْضَلُ الْكَلَامِ مَا أَصْطَفَى اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ أَوْ لِعِبَادِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ))^(۱) باشترین وشه لای خودا نه‌و وشه‌یه‌یه که هه‌لی بژاردوووه بو تیکرای فریشته‌کان و به‌نده‌کانی خویی که بیلینه‌وه هه‌رده‌م نه‌وه‌یش بریتیه له: وتنی: ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)) یه.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمویت: ((أَفْضَلُ الْكَلَامِ بَعْدَ الْقُرْآنِ أَرْبَعَةٌ)) واته: باشترین وشه له دواپی قورئان چواره: نه‌و وشانه‌ش بریتین له ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ))^(۲).

وه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمویت: ((أَفْضَلُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَأَفْضَلُ مَا قُلْتُ أَنَا، وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي)) ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))^(۳) واته: باشترین دوعاو نزا نه‌و دوعاو نزایه‌یه که له کیوی عه‌ره‌فه نه‌نجام نه‌دریت، باشترین وشه که من و تیکرای بی پیغه‌مبه‌ره‌کانی پیش خوم ﷺ وتومانسه: بریتی یه له وتنی: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)).

۴۴- صحیح: (الصَّحِيحَةُ) (۱۴۹).

۴۵- صحیح: أحمد (۲۰۲۳)، قال محققوه: إسناده صحيح.

۴۶- حسن: (صحيح الترمذي) (۳۵۸۵)، والطبراني في (الكبير) (۱۲۷۰) واللفظ له.

باشترین دوعا و نزا و پارانه‌وه

وترا: ((أَيُّ الدُّعَاءِ أَفْضَلُ)) واته: باشترین دوعا و نزا چی یه؟
 نهی پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمووی: ((سَلِ اللَّهَ الْعَفْوَ، وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ))^(۱۷) واته: باشترین دوعا و نزا ته‌وه‌یه بلیت: خودایه
 لیم ببوره و سه‌لامه‌تم بکه له هه‌موو گرفته‌کانی دونیا و له
 قیامت.

باشترین چاکه‌کان

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمووی: ((أَفْضَلُ الْحَسَنَاتِ لَا إِلَهَ إِلَّا
 اللَّهُ))^(۱۸) واته: باشترین چاکه‌کان، به‌خشینه‌کان، بریتیه له: زۆر
 وتنه‌وه‌ی ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)).

باشترین سوره‌تی قورئان

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمووی: ((أَفْضَلُ الْقُرْآنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ))^(۱۹) واته: باشترین سوره‌تی قورئان لای خودا سوره‌تی
 (الفاتحة) یه.

باشترین عبادت

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فرمووی: ((أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ))^(۲۰)
 واته: باشترین عبادت لای خودای گه‌وره له‌ناو هه‌موویاندا

۴۷- صحیح: (صحيح الأدب المفرد) (۴۹۶)، (صحيح الجامع) (۳۶۲۵)، (الروض) (۹۱۷).

۴۸- صحیح: (الصحيحه) (۱۳۷۳)، (صحيح الترغيب) (۳۱۶۳).

۴۹- صحیح: (صحيح الجامع) (۱۱۲۵).

۵۰- صحیح: (صحيح الجامع) (۱۱۲۲)، (الصحيحه) (۱۵۷۹).

دوعاو پارانه وه و نزایه.

باشترین عبادته تیک که خیری شهست سالی ههیه :
 پیغه مبهری خوا ﷺ دهفه رموئیت: ((لَقِيَامُ رَجُلٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَاعَةً،
 أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ سِتِينَ سَنَةً))^(۵۱) واته: وهستانی ساتیک له پرووی بی
 باوه راندا له پیئاوی خودا باشتره له نه نجام دانی عبادته تی
 شهست سال.

باشترینی نوئره کان

پیغه مبهری خوا ﷺ دهفه رموئیت: ((أَفْضَلُ الصَّلَاةِ طَوْلُ الْقُتِّ))^(۵۲)
 واته: باشترین به شی نوئیر زور وهستان و مانه وهیه له نوئردا
 بو خوای گه وره.

ههروه ها پیغه مبهری خوا ﷺ دهفه رموئیت: ((أَفْضَلُ الصَّلَاةِ
 بَعْدَ الْفَرِيضَةِ قِيَامُ اللَّيْلِ))^(۵۳) واته: باشترین نوئیر لای خوای گه وره له
 دواپی نوئره فهرزده کان شه و نوئره. ههروه ها پیغه مبهری خوا
 ﷺ دهفه رموئیت: ((أَفْضَلُ الصَّلَوَاتِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى صَلَاةُ الصُّبْحِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ
 فِي جَمَاعَةٍ))^(۵۴) واته: باشترین نوئیر لای خودا نوئیری به یانی روژی
 ههینی یه به جه ماعهت له مزگه وتدا.

ههروه ها پیغه مبهری خوا ﷺ دهفه رموئیت: ((أَفْضَلُ الصَّلَاةِ

۵۱- صحیح: (الصحيحة) (۱۹۰۱)، (المشكاة) (۴۸۶۵)، (صحيح الجامع) (۵۸۸۵).

۵۲- صحیح: (صحيح الجامع) (۱۱۱۸).

۵۳- صحیح: (صحيح الترغيب) (۶۱۵)، (صحيح النسائي) (۶۱۴).

۵۴- صحیح: (صحيح الجامع) (۱۱۱۹)، (الصحيحة) (۱۵۶۶).

صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ))^(۵۰) واته: باشترین نویژر ئهو نویژره یه که مروؤف له مائی خویدا بو خوای ئه‌نجام دهدات جگه له نویژره فهرزه‌کان. وه باشترین نویژره فهرز ئهو نویژره‌یه که له مزگه‌وتدا ئه‌نجام دهدریت بو خوا.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَذِ سَبْعٌ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً))^(۵۱) واته: نویژری جه‌ماعه‌ت باشتره لای خوا له بیست وچه‌وت نویژر، یاخود بیست وچه‌وت پله‌ی زیاتره له و نویژره‌ی به تاک بو خوا ئه‌نجام ئه‌دریت.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((صَلَاةُ فِي مَسْجِدِي أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ الصَّلَاةِ فِيمَا سِوَاهُ))^(۵۲) واته: ئه‌نجامدانی نویژرێک له مزگه‌وته‌که‌ی خویدا (واته: له مه‌دینه) چاکتره له هه‌زار نویژر له مزگه‌وته‌کانی تردا. جگه‌له مَسْجِدُ الْحَرَامِ.

(مَسْجِدُ الْحَرَامِ) ی که‌عبه‌ی شه‌ریفیش، نویژرێک تیایدا باشتره له سه‌د هه‌زار نویژر که بو خوا ئه‌نجام بدریت، له مزگه‌وته‌کانی تری سه‌ر زه‌ویدا.

باشترین رۆژوو

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الصَّوْمِ صَوْمُ أَخِي دَاوُدَ، كَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا))^(۵۳) واته: باشترین رۆژوو رۆژووی

۵۵- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۱۷)، صحیح: (صحیح أبی داود) (۱۳۰۱).

۵۶- صحیح: (مسلم) (۶۵۰).

۵۷- صحیح: (مسلم) (۱۳۹۵).

۵۸- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۲۰).

پیغمبهر داوودی برامه ﷺ، که رۆژی به‌رۆژوو دهبوو رۆژی به‌رۆژوو نه‌ده‌بوو، دمه‌رمویت: ((أَعْبُدُ النَّاسَ)) واته: خواپه‌رسترین مروّف بوو له‌ سهر رووی زه‌ویدا.

باشترین مانگ دواپی رهمه‌زان

پیغمبهری خوا ﷺ دمه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ شَهْرِ رَمَضَانَ صَوْمُ شَهْرِ اللَّهِ الَّذِي تَدْعُوهُ الْحَرَمُ))^(۵۹) واته: باشترین مانگ که تۆ تییدا به‌رۆژوو بیت له‌ دواپی مانگی رهمه‌زان بو خوا مانگی خواپه‌ که ئیوه‌ پیی ده‌لین: مانگی موحه‌رهم.

باشترین هه‌ج

پیغمبهری خوا ﷺ دمه‌رمویت: ((حَجُّ مَبْرُورَةٍ))^(۶۰) واته: چاکترین کار له‌ ئیسلام دا هه‌جیکی قبول کراوه، که نیوانی رۆژه‌لآت و رۆژئاوا مروّفه‌که‌ی پی به‌رز ئه‌بیته‌وه‌ لای خوا به‌به‌راورد له‌ کاره‌ چاکه‌کانی پیشتری. وه‌ دمه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الْحَجِّ الْعَجُّ وَالشَّجُّ))^(۶۱) واته: باشترین به‌شی هه‌ج خشی خوینی قوربانی یه‌کانه‌ له‌مینا له‌گه‌ل وتنه‌وه‌ی ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ)) ی کاتی سه‌ربرینیان بو خودای گه‌وره‌.

۵۹- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۲۱)، (الإرواء) (۹۵۱).

۶۰- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۰۹۱).

۶۱- حسن: (صحیح الجامع) (۱۱۰۱)، (الصحيحه) (۱۵۰۰).

باشترین ئیسلامه‌تی

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الْإِسْلَامِ الْخِفَّةُ السَّمْحَةُ))^(۶۲) واته: باشترین ئیسلامه‌تی ئەو‌ه یه چاو لی پۆشه‌ر بیّت، دووربیّت له هه‌موو هاوتا بوّ خودا بریار دانیك.

باشترین په‌ناکرتن

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((مَاتَعُودُ النَّاسُ بِأَفْضَلِ مِنْهُمَا))^(۶۳) واته: باشترین شتیك كه‌مروقه‌ه كان خویانی پی په‌نابدن له شه‌یتان و گره‌هه‌کابی، وتنه‌وه‌ی سورته‌ی: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝۱﴾ (الفلق) و ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝۱﴾ (الناس). كه‌ خوا ده‌یکاته هۆکاری په‌نادانی خاوه‌نه‌که‌ی له زۆریك له‌تاوان و گوناوه و ئەوانه‌ی كه‌ لیی ده‌ترسیّت.

له‌گیرانه‌وه‌یه‌کی تر‌دا هاتووه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَفْضَلِ مَاتَعُودُ بِهِ الْمُتَعَوِّذُونَ.))^(۶۴) واته: ئایا؟ پیّت بلیم: باشترین شتیك مروّف خو‌ی پی په‌نا بدات چیه‌؟ وتنه‌وه‌ی سورته‌ی: ((الفلق والناس)).

۶۲- حسن: (صحيح الجامع) (۱۰۹۰).

۶۳- صحيح: (صحيح الجامع) (۴۳۹۶)، (صحيح النسائي) (۵۴۲۹).

۶۴- صحيح: (السنة) (۵۴۳۲)، أحمد (۱۷۳۸۹) وقال محققوه: صحيح.

باشترین رۆژانی دنیا

پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ أَيَّامِ الدُّنْيَا الْعَشْرُ))^(۶۵) واته: باشترین رۆژانی دنیا ده رۆژی یه‌که‌می مانگی ((ذی الحجة)) یه، له ناویشیاندا ((أَفْضَلُ الْأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمُ النَّحْرِ، وَيَوْمُ الْقَرِّ))^(۶۶) واته: باشترینیان رۆژی یه‌که‌می: جه‌ژنی قوربانیه لای خودا، له پاشان رۆژی دووهمیان: که رۆژوو مانه‌وه‌یه له مینا.

باشترین رۆژه‌کانی هه‌فته

پیغمبهری خوا صلی الله علیه و آله ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ الْأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ))^(۶۷) واته: باشترین رۆژی که هه‌فته‌دا لای خوا رۆژی جومعه‌یه، چونکه خوای گه‌وره له رۆژی جومعه‌دا پیغمبهر ئاده‌می صلی الله علیه و آله تیا‌دا دروست کراوه. هه‌ر له رۆژی جومعه‌دا پیغمبهر ئاده‌م صلی الله علیه و آله چۆته به‌هه‌شته‌وه. وه هه‌ر له رۆژی جومعه‌دا پیغمبهر ئاده‌م صلی الله علیه و آله دهرکراوه له به‌هه‌شت. وهه‌ر له رۆژی جومعه‌دا پیغمبهر ئاده‌م صلی الله علیه و آله وه‌فاتی کردوو و مردوو. وه له رۆژی جومعه‌دا خودا ته‌وبه‌ی له پیغمبهر ئاده‌م قبول کردوو. وهه‌ر لهو رۆژه‌دا قیامه‌تیش هه‌لده‌سیت و به‌ریا نه‌بیت، له نیوان نوێژی به‌یانی هه‌تا رۆژ هه‌لده‌یت.

۶۵- صحیح: (صحیح الترغیب) (۱۱۵۰)، (صحیح الجامع) (۱۱۳۳).

۶۶- صحیح: (صحیح أبي داود) (۱۵۴۹)، (ابن حبان) (۲۸۱۱)، (الإرواء) (۱۹۵۸).

۶۷- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۰۹۸)، (الصحيحه) (۱۵۰۲).

باشترین برّیوی په‌یداکردن

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ الْكَسْبِ بَيْعُ مَبْرُورٍ وَعَمَلُ الرَّجُلِ بِيَدِهِ))^(۱۸) واته: باشترینی برّیوی په‌یداکردن فروشیاری و چاکه‌کاری یه، یاخود نه‌و کاره‌یه که مروّف به ده‌ست و ماندویی خوئی په‌یدای ده‌کات.

چاکترین پاره

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ الدَّانِرِ)) واته: چاکترین دیناره‌کان لای خوا که به‌خشرابن ((دِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى عِيَالِهِ))^(۱۹) واته: باشترینیان نه‌و دیناره‌یه که مروّف سهرفی ده‌کات بوّ خانه‌واده و هاوسهر و مندالکائی.

پاشان ((يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)) واته: نه‌و دیناره‌یه که مروّف بوّ هاوریان و موسوّلمانه‌گانی سهرفی ده‌کات له جیهاد و تیکویشان له پیناوی خوادا. پاشان ((وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى دَابَّتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)) واته: نه‌و دیناره‌یه که سهرف ده‌کریت بوّ خزمه‌تکردنی ئالفی نه‌و نه‌سپانه‌ی که تیکو‌شهران له سهری ده‌جه‌نگین له پیناوی خوادا.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ

۶۸- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۲۶)، (الصحيحه) (۶۰۷).

۶۹- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۰۳).

جُهِدُ الْقُلَّ))^(۳۰) واته: باشترین صه‌دهقه و به‌خشین ئه‌و به‌خشینه یه که مروّف له ده‌ست کورتی دا بیبه‌خشیت واته: ده‌ستی کورته‌وه توانای که‌مه و له گویره‌ی توانایی خوئی ده به‌خشیت. هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((سَبَقَ دَرْهَمٌ مِّائَةَ أَلْفٍ دَرْهَمٍ)) واته: دره‌مه‌یک پیش سه‌د هه‌زار دره‌م که‌وت لای خودا.

یه‌که‌م: مروّفیک له هه‌موو سامانی دونیادا دوو دره‌می هه‌یه، یه‌ک دره‌می هی‌ناو کردی به‌خیر له پی‌ناوی خودا. **دووهم:** ده‌وله‌مه‌ند و سامان داریکه ده‌چیت له ناو سامانه‌که‌ی دا سه‌د هه‌زار دره‌م ده‌هینیت و ده‌یکات به‌خیر له پی‌ناوی خودا. ئه‌و ته‌نها دره‌مه‌ی (دیناره) ی ئه‌و هه‌زاره له سه‌د هه‌زار دره‌مه‌که‌ی ئه‌و ده‌وله‌مه‌نده زۆر گه‌وره‌تره و به‌بایه‌ختره، چونکه هه‌زاره که‌ نیوه‌ی سامانه‌که‌ی به‌خشیوه، ده‌وله‌مه‌نده که‌ش به‌شیکی که‌می سامانه‌که‌ی به‌خشیوه.

باشترین چاکه

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ))^(۳۱) واته: باشترین به‌خشین وچاکه و صه‌دهقه ئه‌وه‌یه کیش‌ه‌ی نیوانی دوو موسولمان چاک بکه‌یت.

۷۰- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۱۲)، (الصحيحه) (۵۶۶).

۷۱- صحیح: (الصحيحه) (۲۶۳۹)، (صحیح الترغیب) (۲۸۱۶).

باشترین پله و پایه

پیغمبر مبهری خوا ﷺ دهفهرمویت: ((ألا أخبركم بأفضل من درجة الصيام، والصلاة، والصدقة)) واته: نایا پیستان بلیم: شتیک که پلهی باستر و زیاتر بیت له نویژ و رۆژوو و زهکات؟ وتیان: حییه؟ نهی پیغمبر مبهری خوا ﷺ دهفهرمووی: دووکهس ناشت بکهردوه یاخود گرھتی نیوان خوت له گهل موسولمانان چارسهه بکه و له گهلان ناست ببهردوه، چونکه ((العشاء هي الخالفة))^(۱) واته: بهکتر بوغزاندن تاسهره، نالنه تاسهری هژد، بهلکو (ولكن خلق الدين) تاسهری نابینه واته: ههرکه سینک رقی له موسولمانیک بیت، با دلنیابیت تاسهری دینی خویهتی و دینی خوئی له ناو دهبات و دهیفهوتینیت.

چاکترین پاره خشین

پیغمبر مبهری خوا ﷺ دهفهرمویت: ((أفضل الصدقة الصدقة على ذي الرِّحْم الكاشح))^(۲) واته: چاکترین به خشین و چاکه نهو پارمییه که دهیبه خشیتته خزمیکت که تووی خویش ناویت و رقی لیتته، تویش خویش ناویت؟ بوچی؟ چونکه نیوانتان بهم پاره و یارمهتی یه زیاتر پیکهوه زیان و گونجان و خوشهومیستی وله بهکتر نزیک بوونهوه زیاتر له نیوانتاندا دروست نهیت.

۷۲- صحیح: (صحیح الترغیب) (۲۶۹۳)، (صحیح الجامع) (۳۳۵۸).

۷۳- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۱۰)، (الإرواء) (۸۹۲).

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ تَصَدَّقَ، وَأَنْتَ صَاحِبُ شَيْحٍ، تَأْمُلُ الْغَنَى، وَتَخْشَى الْفَقْرَ))^(۷۱) واته: باشترین به‌خشینی پاره له ته‌مه‌نتدا لهو ساته یایه که تو له‌شت ساغه‌و پاره‌ت زۆر له‌دل خوشویسته و گۆی ده‌که‌یته وه بو ئه‌وه‌ی پئی ده‌وله‌مه‌ند بیت وه زۆریش له هه‌ژاری ده‌ترسیت به‌لام تو زۆر له خۆت ده‌که‌یت و چاو له‌هه‌موو ئه‌وانه ده‌پۆشی و له‌به‌ر خوایش ده‌یبه‌خشیت.

باشترین خیر ئه‌وه‌یه که ده‌وله‌مه‌ند بیه‌خشیت

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا أَبْقَتْ غِنَى)) له رپوایه‌تی‌که‌دا ((مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنَى))^(۷۲) به دوو: مانا هاتوو باشترین خیر و به‌خشین ئه‌وه‌یه که ده‌وله‌مه‌ند بیه‌خشیت چونکه چاوی له دوانی یه؟ لای ئه‌و ئه‌وه‌ی به‌خشیویه‌تی هه‌ر هیچ نی یه. به‌لام له‌وه ئه‌چئ موسولمانیکی تر هه‌ر ئه‌وه‌ی هه‌یه زۆر ئه‌کات له خۆی ده‌ی به‌خشیت پاشان ده‌که‌وئته خه‌یال و خولیاپی، تو بلئیت: (پئی شیا پئی نه‌شیا ئیستا ئه‌وه چی لی ئه‌کات تازه چۆن له ده‌ستم ده‌رچوو) هه‌ر وه‌کو خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئیت: ﴿...فَنَقُذْ مَلُومًا مَحْسُورًا﴾^(۷۳) (الإسراء) واته: دائه‌نیشیت و لۆمه‌ی خۆت ئه‌که‌یت و ئاخى لی هه‌ل ئه‌کیشیت

۷۴- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۱۱)، (الإرواء) (۱۶۰۲).

۷۵- صحیح: (صحیح الجامع) (۱۱۱۵)، (الإرواء) (۴۴۹).

و له ئه‌نجامدا به‌رامبه‌ریش خێری لێنابینیت.

ئەه‌ی باشترین چاکه‌ و به‌خشین کامه‌یه‌؟ ئه‌وه‌یه‌ که
مروّقیك بیه‌خشییت و چاوی له‌ دوا‌یی نه‌بییت. یاخود ((مَا أَبْقَتْ
غنی)) واته‌: باشترین به‌خشین ئه‌و به‌خشینه‌یه‌ که له‌خۆت زیاده
و خۆت به‌ هۆیه‌وه‌ نه‌که‌وێته‌ هه‌ژاری یه‌وه‌ له‌و شته‌دا که ده‌ی
به‌خشییت.

چاکترین به‌خشین ئا‌و به‌خشینه

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: ((أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ
سَقِي الْمَاءِ))^(۱) واته‌: چاکترین به‌خشین و خێر لای خودا ئا‌و
به‌خشینه‌، ئیتر ئایا بیر هه‌لکه‌ندنه‌؟ یاخود به‌رادیکه
دای ئه‌نییت له‌ مرگه‌وتدا یان له‌شوینکی گشتیدا بۆ ئه‌وه‌ی
موسوڵمانان یان ئاژه‌لان و په‌له‌وه‌ران لێی بخۆنه‌وه‌؟ یاخود
جوگه‌ ئاوێکه‌ رایده‌کیشتیت بۆ ناوچه‌یه‌ك مروّقه‌كان، ئاژه‌له‌كان،
كشتوكاله‌كان، سو‌ج مه‌ند ده‌بن لێی؟ له‌ هه‌موو ڕوو یه‌که‌وه‌،
ئه‌وانه‌ هه‌مووی پێیان ده‌وتریت: ((سَقِي الْمَاءِ)).

باشترین به‌خشین لای خوا خۆبه‌خشینه

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: ((أَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ
ظُلُّ فُسْطَاةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ))^(۲) واته‌: چاکترین به‌خشین لای خودا ئه‌وه‌یه‌

۷۶- حسن: (صحيح الجامع) (۱۱۱۳)، (الإرواء) (۱۹۱۲).

۷۷- حسن: (صحيح الترغيب) (۱۲۴۰)، (صحيح الجامع) (۱۱۰۷)، (المشكاة)
(۳۸۲۷).

که خۆت به خشیت له پیناوی خودا له سیبهری دهواریکدای،
له گهرمای نیوهرۆ یه‌کدا روو به‌رووی دوژمنانی خوا، یاخودا
وه‌ستاویت‌وه دهوار و سیبهر و ههر کارناسانی یه‌کی تره که
دهی به خشیت هه‌زاریک، یاخود تیکۆشه‌ران له پیناوی خودا.

((مَنْحَةُ خَادِمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)) واته: باشترین به‌خشین ئه‌وه‌یه
خزمه‌تکاریک ده‌گریت بۆ که‌سیک که ناتوانیت کاره‌کانی
خۆی راپه‌رینیت، بۆنموونه: مرۆقیکه که له‌جیگادا که‌وتوو
خزمه‌تکاریکی بۆ ده‌گریت تا جوان خزمه‌تی بکات، یاخود
که‌سیکه نابینایه یاخود ئیفلجی یاخود که‌م ئه‌ندامه ناتوانیت
کاره‌کانی راپه‌رینیت وه‌کو پێویست، تۆ به‌ پارهی خۆت
خزمه‌تکاریکی بۆ دابین ده‌که‌یت. ((أَوْ طُرُقَةُ فَحْلٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ))^(۷۸)
واته: یاخود ئه‌وه‌یه ئه‌سپێکی نێر ببه‌خشیت تا بپه‌ریت له
ئه‌سپێکی مێ بۆ ئه‌وه‌ی ژماره و وه‌چه‌یان زیاد بێت، تا دوا روژ
وه‌ک که‌ره‌سته‌یه‌کی جه‌نگ له‌ رووی دوژمناندا به‌کاربه‌ی‌نریت.
که‌واته له‌م روژدا هه‌موو ئه‌و ئامێران هه‌گریت‌وه که
موسولمانان و خه‌لکی له‌شوینه گشتی یه‌کاندا تیکرا سود و
به‌هره‌ی لی وهرده‌گرن.

باشترینی بروادار ئه‌وانه‌یانن که تیکه‌ل به‌ خه‌لکی ده‌بن و
ئارامده‌گرن له‌سه‌ر ناره‌حه‌تی یه‌کانیان: ((الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ،
وَيُضِرُّ عَلَى إِذَا هُمْ خَيْرٌ)) له‌ روایه‌تیکدا ((أَفْضَلُ مِنَ الَّذِي لَا يُخَالِطُهُمْ وَلَا

يَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ))^(۸) واته: نهو برواداره‌ی که تیکه‌ل به موسولمانان ده‌بیت و ئارامگره له‌سهر نارمحه‌تی و تیکه‌ل بوونیان باشتره لای خودا له و برواداره‌ی که تیکه‌ل به موسولمانان نابیت وه نه‌گهر تیکه‌ل‌یش بوو ئارامگری ئازارو کیشه‌یان ناکات.

چاکترین دهرمان بو چارسهری نه‌خوشیه‌کان

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((أَفْضَلُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ))^(۹) واته: باشترین دهرمانیک ئیوه به کارتانه‌یان هینابیت که‌له‌شاخه.

وه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((الشِّفَاءُ فِي الثَّلَاثِ)) واته: شیفای تیکرای دهرده‌کان له سئ شتدایه، ((شَرْطَةُ مَحْجَمٍ، أَوْ شَرْبَةُ عَسَلٍ، أَوْ كَيْةٌ بِالنَّارِ، وَأَنَا أَنْهَى أُمَّتِي عَنِ الْكَيْ)) واته: شیفای هه‌موو دهرده‌کان له‌م سئ شته‌دایه.

یه‌که‌م: له تیغیک‌ی که‌له شاخ گرتندایه یاخود تیغیک مه‌به‌ستی له شوینی برینه‌که‌یه‌تی که خوینی لی‌دیته دهره‌وه. **دووهم:** له شه‌ربه‌تیکی هه‌نگوین دا یه واته: ده‌بیت به شیوه‌ی شه‌ربه‌تی مروّف بیخواته‌وه.

۷۹- صحیح: (المشكاة) (۵۰۸۷)، (الصحيحه) (۹۳۹)، (صحيح ابن حبان) (۴۰۳۲).

۸۰- صحیح: (صحيح الجامع) (۱۵۷۲)، (مختصر الشمايل) (۳۰۹).

له‌پیناوی خوادا و زه‌کاته‌که‌یتان نه‌ئەدا.

یه‌کیک له‌ کورەکانی عەبدولای کورپی عومەری کورپی
خەطاب (ع) له‌ سەرەمەرگدا هەر سەیری بەرەیه‌کی ماله‌که
و سەیری ژیری بەرەکه‌ی نه‌کرد، وه‌فاتی کرد دواتر عەبدولای
وتی: ئاده‌ی ژیری ئەو بەرەیه‌ تەماشای بکەن؟ بینیان پینج
دره‌می تیدا به‌ عەبدولای کورپی عومەر (ع) به‌ پەژارەوه‌ وتی:
ئەه‌ی هاوار کورپی خۆم تۆ بلیت پشنت جیی ئەم هەموو
دره‌مە تیدا ببیتەوه‌ پیتی داغ بکەن له‌ روژی قیامەتدا.

پیغەمبەری خوا (ص) دەر مویت: ((مَا بَلَغَ أَنْ تُؤَدِيَ زَكَاةَ
فِرْكَی فَلَيْسَ بِكُنْزِهِ))^(۸۲) واتە: هەر سامانیك بگاته‌ راده‌ی زه‌کات
لی دەرکردن و زه‌کاتی بدریت به‌گەنجینه‌ ناژمیردریت ئەم
هەر شەیه‌ نایگریته‌وه‌ به‌لام له‌سەر بۆ چوونی ئەبو زەر (ع)
ئەیگریته‌وه‌، له‌ستیدا بۆچونی یه‌که‌م راستره‌ و ئەوه‌ش بۆ
چوونی تیکراییی سه‌حابه‌گانه‌ و به‌هیز تره‌. چونکه‌ پیغەمبەری
خوا (ص) دەر مویت: ((مَنْ أَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ فَقَدْ ذَهَبَ عَنْهُ شَرُّهُ)) واتە:
هەر که‌سیك زه‌کاتی ماله‌که‌ی بدات ئەوه‌ زیان و چلک و پیسی
ماله‌که‌ی دوور خستۆته‌وه‌.

بۆیه‌ جاریکیان دووان له‌ بنه‌مالسه‌ی پیغەمبەری خوا (ص)
هاتن، وتیان: بۆ ئیمەیش ناکه‌یتسه‌ به‌رپرس له‌ کوک‌ردنه‌وه‌ی
زه‌کات دا، تا دواتر له‌ زه‌کاته‌که‌ش به‌شمان بدریت، پیغەمبەری

خوَا ﷺ فەر مووی: ((مَا كُنْتُ لِأَسْتَعْمَلَكُمْ عَلَى غَسَالَةِ ذُنُوبِ النَّاسِ))^(۸۳) واته: من چۆن ئیوهی بنه‌ماله‌ی خۆم ده‌که‌مه به‌رپرس له کۆکردنه‌وه‌ی لابه‌ری چلکی مالێ خه‌لکید، چونکه بنه‌ماله‌ی پیغه‌مبه‌ری خوَا ﷺ به‌رزه و زه‌کات و خاوین که‌ره‌وه‌ی سامانی خه‌لکیان به هیچ جوړیک پی ناشیت.

باشترین ره‌وشته‌ی جوانی

وتیان: ((مَا خَيْرُ مَا أُعْطِيَ الْعَبْدُ يَارَسُولَ اللَّهِ)) واته: باشترین به‌هایه‌ک خودا به‌خشیبیتی به مروّقیک چی یه؟ فەر مووی: ((خُلِقَ حَسَنًا))^(۸۴) واته: ره‌وشته‌ی جوانه، بو؟ چونکه ((إِنَّ سُوءَ الْخُلُقِ يُفْسِدُ الْعَمَلَ، كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ وَالْعَسَلُ))^(۸۵) واته: چۆن سرکه بکه‌یته هه‌نگوینه‌وه، تێکی ئه‌دات ره‌وشته‌ی ناشیرینیش هه‌موو عیبادته‌کانت پووج ده‌کاته‌وه. له‌وه هه‌موو کاره چاکه‌کانت و له ناو ده‌بات و بی پاداشتیان ده‌کات لای خوَا.

چاکترین خه‌لات و به‌ها بریتی یه له‌ئارامگری

پیغه‌مبه‌ری خوَا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((مَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا، وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ))^(۸۶) واته: هیچ مروّقیک خه‌لات و به‌هایه‌کی خودایی پینه‌دراوه فراوان تر و به‌نرختر بیت له‌ئارامگرتن،

۸۳- صحیح: (صحیح الترغیب) (۸۰۸).

۸۴- صحیح: (غایه‌المرام) (۲۹۲)، (المشکاة) (۴۵۳۲)، (صحیح أبی داود) (۱۷۵۹).

۸۵- صحیح: (الصّحیحة) (۹۰۶)، (صحیح الجامع) (۱۷۶).

۸۶- صحیح: (صحیح أبی داود) (۱۴۵۱)، (صحیح الترغیب) (۳۳۹۵).

چونکه دونیا ههمووی نارامگری یه، هرکه سیك نارامگرییت به راستی گه‌وره ترین و فراوانترین به‌های خودای بی دراوه.

باشترین عبادت بی دهنگی یه

پیغهمبه‌ری خوا ﷺ به نه‌بو زهری ﷺ فهرموو: ((عَلَيْكَ بِحُسْنِ الْخُلُقِ، وَطُولِ الصُّمْتِ فَإِلَٰذَا نَفْسِي بِيَدِهِ مَا عَمِلَ الْخَلَائِقُ بِمِثْلِهِمَا))^(۸۷) واته: ئاگات له‌پره‌وشتی جوان و بی دهنگی بییت، سویند به‌وهی گیانی منی به دهسته، بوونه‌وه‌ران کاری گرنگی پر بایه‌خی به‌و جوړه یان هرگیز نه‌نجام نه‌داوه.

له گیرانه‌وه یه‌گی (لاواز) دا هاتووه بو زانین ده‌یه‌نینین پیغهمبه‌ری خوا ﷺ ده‌فهرمویت: ((يَا أَبَا ذَرٍّ، أَلَا أَدُلُّكَ عَلَىٰ أَفْضَلِ الْعِبَادَةِ، وَأَخْفَهَا عَلَى الْبَدَنِ، وَأَثْقَلَهَا فِي الْمِيزَانِ، وَأَهْوَنَهَا عَلَى اللِّسَانِ))^(۸۸)

واته: نه‌بو زهر (خودا لای دازی بییت) باشترین عبادتت پیبلیم: که نه‌نجامدانی زور ئاسانه، سه‌نگی زور قورسه بو ته‌رازووی چاکه کانت له قیامتت دا، وه زور ئاسانه له سه‌ر زمان، وتی: چی یه؟ نه‌ی پیغهمبه‌ری خوا ﷺ فهرمووی: ((طُولُ الصُّمْتِ)) واته: زور و به‌رده‌وام بی‌ده‌نگ بوون، بی‌ده‌نگ بوون عبادته، به‌لام ((السَّكْتُ عَنِ الْحَقِّ شَيْطَانٌ آخِرَسٌ))^(۸۹) واته: بی ده‌نگ بوون و نه‌وتنی راستیه‌گان، وا ده‌کات مروّف به شه‌یتانیکی لال بژمیردریت.

۸۷- ضعیف: (الصحيحه) (۱۹۳۸).

۸۸- ضعیف: (ضعيف الترغيب) (۱۶۰۱).

۸۹- قاله: أبو علي الدقاق (شرح النووي على مسلم) (۲/۲۰)، و(الأذکار) (۳۳۵).

که‌واته پیویسته له‌به‌ر خوا قسه بکه‌یت، له‌به‌ر خوا زانستی به سود بگه‌یه‌نیت، نامۆژگاری چواردهورت بکه‌یت، ئه‌وه باشتره له بیده‌نگی، به‌لام گهر له‌وانه هه‌مووی دهرچوو، چاکترین عیبادت و به‌نرخترین و ئاسانترین و قورسترین یان لای خودا بیده‌نگ بوونه، پاشان ((وَحُسْنُ الْخُلُقِ)) واته: ره‌وشتی جوانه.

چاکترین پیشه‌واکان

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((خيار ائمتكم الذين تحبونهم و يحبونكم و تصلون عليهم و يصلون عليكم...))^(۹۰). واته: باشترین پیشه‌واکانتان ئه‌وانه‌یانن که ئیوه‌یان خوش ده‌ویت و ئیوه‌ش ئه‌وانتان خوش‌ده‌ویت وه ئه‌وانه‌یانن که شتایشتان ده‌که‌ن و دوعاتان بۆ ده‌که‌ن وه ئیوه‌ش هه‌روه‌ها.

باشترین سه‌رده‌م

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((خير الناس القرن الذي أنا فيه ثم الثاني ثم الثالث))^(۹۱) واته: باشترین سه‌ده که باشترین خه‌لکانی تیدا هاتۆته دنیاوه، ئه‌م سه‌ده‌یه‌که که منی تیدا ژیاوم پاشان سه‌ده‌ی دووهم پاشان سه‌ده‌ی سیه‌هم.

۹۰- صحیح: مسلم (۱۸۵۵).

۹۱- حسن: (صحیح الجامع) (۳۲۸۸).

باشترین رزق

پیغهمبه‌ری خوا صلی الله علیه و آله ده‌فهرمویت: ((خیر الرزق الکفاف))^{۹۲} واته: باشترین رزق نه‌و به‌شه رزقه‌یه که تهنها به‌شت بکات.

باشترین نافرته‌ی وشر سوار

پیغهمبه‌ری خوا صلی الله علیه و آله ده‌فهرمویت: ((خیر النساء رکن الابل صالح نساء قریش احناه علی ولد فی صغره و ارعاه علی زوج فی ذات یده))^{۹۳}. واته: باشترین نافرته سوار ی پشتری وشر ببوون نافرته باشه‌کانی ناو نافرته‌تانی قورده‌یشن که زور به‌به‌زمین بو مندالی خویان وه زور به‌قه‌ناعه‌تن به بژیوی می‌رده‌کانیان.

باشترین ناو

پیغهمبه‌ری خوا صلی الله علیه و آله ده‌فهرمویت: ((خیر اسمائکم عبدالله و عبدالرحمان و الحارث))^{۹۴}. واته: باشترین ناوه‌کانتان عه‌بدوللاو عه‌بدوره‌حمان و چینه‌ره.

باشترین شوین و جیگا

پیغهمبه‌ری خوا صلی الله علیه و آله ده‌فهرمویت: ((خیر البقاع المساجد و

۹۲- حسن: (الصحيحة) (۱۸۳۴)، (صحيح الجامع) (۳۲۷۵).

۹۳- صحيح: (الصحيحة) (۱۰۵۲)، (صحيح الجامع) (۳۳۲۶).

۹۴- صحيح: (الصحيحة) (۱۰۳)، (صحيح الجامع) (۳۲۷۰).

شر البقاع الأسواق)) (۹۵). واته: باشترین جیگا مزگه‌وته‌کانه وه خراپترین جیگاش بازاره‌کانه.

باشترین دینداری

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر دینکم الورع)) (۹۶). واته: باشترین دینداریتان خو‌پاراستنه له حه‌رام و قه‌ده‌غه‌کراوه‌کانتان. هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر دینکم أیسره)) (۹۷). واته: باشترین دینداری ئه‌وه‌یه که زور له خو‌کردنی تیدانه‌بیئت.

باشترین شایه‌ت

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر الشهادة ماشهد به صاحبها قبل ان یسألها)) (۹۸). واته: باشترین شایه‌تی ئه‌وه‌یه که مرووف خو‌ی بیئت و شایه‌تی بدات پیش ئه‌وه‌ی داوای لی‌بکریئت.

باشترین چاکه‌ی سه‌ره‌مه‌رگ

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر العمل أن تفارق الدنيا ولسانک رطب من ذکر الله)) (۹۹). واته: باشترین چاکه له سه‌ره‌مه‌گدا

۹۵- حسن: (صحيح الترغيب) (۳۲۳)، (صحيح الجامع) (۳۲۷۱).

۹۶- صحيح: (صحيح الجامع) (۳۳۰۸).

۹۷- صحيح: (الصحيحة) (۱۶۳۲). (صحيح الجامع) (۳۳۰۹).

۹۸- صحيح: (صحيح الجامع) (۳۲۷۶).

۹۹- صحيح: (الصحيحة) (۱۸۳۹)، (صحيح الجامع) (۳۲۸۲).

ئەوھیه زمانت پاراو بێت بەزکری خوا پێش گیان کێشان.

باشترین کاری بژیوی

پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەر مویت: ((خیر الکسب کسب ید العامل اذا نصح))^(۱۰۰) واتە: باشترین کاری بژیوی کاری فەرمانبەرێه گەر بە دڵسۆزی ئەنجام بدریت.

باشترین ریزە‌گانی نوێژ

پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەر مویت: ((خیر صفوف الرجال أولها و شرها آخرها و خیر صفوف النساء آخرها و شرها أولها))^(۱۰۱). واتە: باشترین ریزی نوێژی جەماعەتی پیاوان یەكەمینیانە و خراپترینیان کۆتاهەمینیانە، وە باشترین ریزی نوێژی جەماعەتی ژنان کۆتاهەمینیانە وە خراپترینیان یەكەمینیانە.

باشترین دانێشتنەکان

پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەر مویت: ((خیر المجالس أوسعها))^(۱۰۲) واتە: باشترین دانێشتنەکان ئەوانەن کە فراوان بن. پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەر مویت: ((سید المجالس قبالة القبلة))^(۱۰۳).

۱۰۰-حسن: (صحيح الترغيب) (۷۷۴) (صحيح الجامع) (۳۲۸۳).

۱۰۱-صحيح: (صحيح الجامع) (۳۳۱۰).

۱۰۲-صحيح: (الصحيحه) (۸۳۲)، (صحيح الجامع) (۳۲۸۵).

۱۰۳-حسن: (الصحيحه) (۲۶۴۵).

واته: سهر وهری دانیشتنه‌کان ئه‌وانه‌ن که ریان له قبله‌و و روگه‌یه.

باشترین مزگه‌وته‌کانی ئافره‌ته‌کان

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر مساجد النساء قعر بیوته‌ن))^(١٠٤). واته: باشترین مزگه‌وتی ئافره‌تان ناو مائه‌کانیانه.

باشترین جیگای سهردان گراو

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر مارکت الیه الرواحل مسجدی هذا و البیت العتیق))^(١٠٥). واته: باشترین شوینیک که مروّف کوچ و باری بو ئاماده بکات بجیته سهردانی مزگه‌وته‌که‌ی منه و مزگه‌وتی مه‌که‌ه‌ی پیروژه.

باشترین ئاو

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر ماء علی وجه الارض ماء زمزم فیہ طعام من الطعم و سفاء من السقم...))^(١٠٦). واته: باشترین ئاوئیک له‌سهر روی زه‌ویدا هه‌بیّت ئاوی زمزمه، ئه‌و ئاوه خۆراکه بو ئه‌وه‌ی پئویستی به‌خواردن هه‌بیّت وه چاره‌سهره بو ئه‌وه‌ی نه‌خۆشی هه‌بیّت.

١٠٤- صحیح: (الصحيحه) (١٣٩٦).

١٠٥- صحیح: (الصحيحه) (١٦٤٨)، (صحیح الجامع) (٣٣٢٥).

١٠٦- صحیح: (الصحيحه) (١٠٥٦) (صحیح الجامع) (٣٣٢٢).

باشترین جووری نه‌سپ

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر خیل الادهم الا فرح الارثم المجل الثلاث مطلق اليمين فان لم يكن ادهم فكملت علي هذه الشية))
 (۱۰۷). واته: باشترین جووری نه‌سپ نه‌و نه‌سپه‌یه که ره‌نگی ره‌شه
 ناوچه‌وان و سه‌رلوت و لیوی سه‌روی په‌له‌یه‌کی سپی پیوه‌یه، قاج
 و ده‌ستی په‌له‌ی سپی پیوه‌یه جگه‌له ده‌ستی راستی، گهر نه‌وه‌ش
 ده‌ست نه‌که‌وت ره‌نگ ره‌شیکی سورباوی تیر و زال به‌سه‌ر ره‌شیدا.

باشترین ماره‌یی

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر الصداق ایسه)) (۱۰۸).
 واته: باشترین ماره‌ی ئاه‌رمت نه‌وانه‌یانه که ئاسان و گون‌جاوه.

باشترین پۆشاک

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رموئیت: ((خیر ثیابکم البیاض الیسوا
 احیائکم و کفنوا فیها موتاکم)) (۱۰۹). واته: باشترین پۆشاکه‌کانتان
 پۆشاک‌ی سپیه، نه‌و پۆشاکه‌ بکه‌نه به‌رگی زیندوه‌کانتان وه
 بیکه‌نه کفنی مردوه‌کانتان.

۱۰۷- صحیح: (الصحيح الجامع) (۳۲۷۳).

۱۰۸- صحیح: (الارواء) (۱۹۲۴)، (صحيح الجامع) (۳۲۷۹).

۱۰۹- صحیح: أحمد (۳۳۴۲) وقال محققوه: حديث صحيح.

باشترین هاوری و به‌تالیون و سوپا

پیغهمبهری خوا ﷺ دهفهرمویت: ((خیر الصحابة أربعة و خیر السرايا أربعائة و خیر الجیوش أربعة آلاف ولا تهزم اثناعشر الفاً من قلة)) (۱۱۰).
واته: باشترین هاورییه‌تی سه‌فهر ئه‌وه‌یه که ژماره‌یان چوار کهس بیت، وه‌باشترین به‌تالیون ئه‌وه‌یه که ژماره‌یان چوارسه‌د کهس بیت وه باشترین سوپا ئه‌وه‌یه که ژماره‌یان چوار هزار کهس بیت، وه گهر سوپا ژماره‌ی گه‌یشته دوانزه هزار هه‌رگیز به‌هو‌ی کهمی ژماره‌یه‌وه نابه‌زیت.

باشترین جووری خورما

پیغهمبهری خوا ﷺ دهفهرمویت: ((خیر تمراتکم البرنی یذهب الداء ولا داء فیہ)) (۱۱۱). واته: باشترین جووری خورماگانتان (له‌پاش عه‌جوه) جووری به‌رنیه ده‌بیته هو‌کاری چاره‌سهر وه هیج نه‌خوشیه‌کی له‌گه‌لدا نیه.

باشترینان له‌ دوا‌ی من

پیغهمبهری خوا ﷺ دهفهرمویت: ((خیر کم خیر کم لأهلی من بعدی)) (۱۱۲). واته باشترینان له‌ دوا‌ی من ئه‌وانه‌تانن که سه‌روه‌ری و ریزی هاوسه‌ره‌کانم ده‌پاریزن. (واتا به‌چاکه باسیان ده‌که‌ن و

۱۱۰- صحیح: (الإرواء) (۱۹۸۲)، (صحیح الجامع) (۳۲۷۸).

۱۱۱- حسن: (الصحيحة) (۱۸۸۴)، (صحیح الجامع) (۳۳۰۳).

۱۱۲- حسن: (الصحيحة) (۱۸۴۵)، (صحیح الجامع) (۳۳۱۵).

دوعایان بو ده‌که‌ن).

باشترین مامه‌له‌ی نافرته

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((خیرکم خیرکم للنساء)) (۱۱۳).
 . واته: باشترینتان نه‌وانه‌تان که هه‌لویست و ر‌فتارتان زورباش
 و گونجاوه له‌گه‌ل سه‌رجه‌م نافرته‌تان.

باشترین مروّقه‌کان

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((خیار عبادالله الذین یراعون
 الشمس و النجوم و الاظلة لذكر الله)) (۱۱۴). واته: باشترین مروّقه‌کان
 نه‌وانه‌ن که چاودی‌ری مانگ و ر‌وژ و مانگ و سیبه‌ره‌کانیان
 ده‌که‌ن بو کاتی نوێژکردن و یادکردنه‌کانیان.

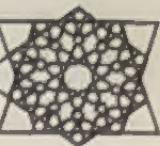
باشترین هاوسه‌ره‌کانتان

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((خیر نسائکم الولود الودود
 المواسیه‌ المواتیه‌ اذا اتقین الله...)) (۱۱۵). واته: باشترین هاوسه‌ره
 ژنه‌کانتان نه‌وانه‌یانن که زور هاوسه‌ر و منداله‌کانی خو‌یان
 خوش‌ده‌ویت و هاوکاری می‌رده‌کانیان ده‌که‌ن و داواکاریه‌کانیان
 بو جی به‌جی ده‌که‌ن وه له‌ خوا ترس و فه‌رمان به‌رداری
 خودان.

۱۱۳- صحیح: (الص‌حیحه) (۲۸۵).

۱۱۴- حسن: الطبرانی (الدعاء) (۱۸۷۶) وقال محققه: سندہ حسن.

۱۱۵- صحیح: (الص‌حیحه) (۱۸۴۹)، (الص‌حیح الجامع) (۳۳۳۰).

باشترین رۆژی که له شاخ گرتن

پێغه مبه‌ری خوا ﷺ دمه‌فرمویت: ((خیر یوم تحتجون فیه: سبع عسرة و تسع عشرة و احدي و عشرين))^(۱۱۶). واته: باشترین رۆژ بۆ که له شاخ گرتن رۆژی چه‌فده و نوژده و بیست و یه‌کی مانگی عه‌رمبه‌یه.

باشترین که‌سی له رۆژه‌سه‌خته‌کاندا

پێغه مبه‌ری خوا ﷺ دمه‌فرمویت: ((خیر الناس فی الفتن: رجلٌ اخذ بعنان فرسه خلف أعداء الله یخفیهم و یخیفونه، او رجلٌ معتزلٌ فی بادیته یؤدی حق الله علیه))^(۱۱۷). واته: باشترین که‌سی له رۆژه‌سه‌خت و پر ئازاوه‌کاندا مرو‌فیکه‌ که لگاوی نه‌سپه‌که‌ی گرتوو و هیرش ده‌باته‌ سه‌ر دوشمانانی خودا و ئه‌وان ده‌یترسی‌نین و ئه‌ویش ئه‌وان ده‌ترسی‌نیت، وه‌ پیاویکی تره‌ به‌دوای مه‌ره‌کانیه‌وه‌یه‌تی زه‌مکاتی ده‌داو و ئایینی ده‌پاری‌زیت و خۆی له‌شه‌ر و خراپه‌ به‌دوور گرتوه‌.

۱۱۶-حسن: (المشكاة) (۴۵۴۴)، (الصحيحة) (۱۸۴۷)، (صحيح الجامع) (۳۳۳۲).

۱۱۷-صحيح: (الصحيحة) (۶۹۸).

کو تایی

هه موو موسولمانان هه ندیک له م کاره چا کانه وه له م ئاکاره شیرینانه مان تیدا یه که خوا پیی به خشیوین، چونکه خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿وَمَا يَكُم مِّن نِّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْرُونَ﴾ (النحل) واته: هه رچی نعمه تیکتان هه یه هه موو له لاین خودا وه پیتان به خشاروه.

گه ره هه ستمان کرد تیماندایه سوپاسی خوا ده که یین، خوی گه وره پیی به خشیوین، داوا بکه یین له خودا که بو مان زیاد بکات، لیمان نه سه نیته وه، هه رده م له سه ره ئه و خوره وشته برۆین تا ئه گه یینه وه به خوی خو مان.

خو ئه گه ره له م به ها یانه مان تیدا نه بیست، داوا ئه که یین له خوی گه وره وه که خوی فهرموویه تی: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ (غافر) واته: داوا بکه یین بو تان جیبه جی ئه که م وه لامتان ئه ده مه وه. داوا بکه یین له په روه ردگار که ئه و ره وشتانه مان پی به خشیت که چاکترینه گانی تیدایه وه که ئه وانه ی له م فهرمودانه دا ئا مازه مان پی کرد.